

Proposta de resolució de creació d'una comissió d'estudi per a l'elaboració d'un pacte català contra l'antigitanisme i per a la inclusió del poble gitano

252-00006/15

PRESENTACIÓ: GP PSC-UNITS, GP COMUNS

Reg. 19335 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 28.01.2025

A la Mesa del Parlament

Els diputats sotasignats, d'acord amb el que estableixen els articles 47, 63 i concordants del Reglament del Parlament, proposen la creació d'una comissió d'estudi de per a la realització d'un Pacte Català contra l'Antigitanisme i per la Inclusió del Poble Gitano.

Proposta de creació d'una comissió d'estudi per a la realització d'un Pacte Català contra l'antigitanisme i per la inclusió del Poble Gitano

Exposició de motius

El 7 d'octubre de 2020 la Comissió Europea va comunicar el Marc Estratègic Roma per a la Igualtat, la Inclusió i la Participació dels gitanos 2021-2030 que va ser, finalment, adoptat per la recomanació del Consell de la UE el 12 de març de 2021. El marc estableix que els Estats membres han de desenvolupar una estratègia intergovernamental que garanteixi l'accés de totes les persones romanís als seus drets, atenent les necessitats dels diferents grups mitjançant un enfocament interseccional. A més, subratlla la importància d'incloure les persones gitanes en tots els processos, des del disseny fins a la implementació de les mesures, assegurant una perspectiva interseccional. També, fixa objectius quantitatius i qualitatius estandaritzats, posant un èmfasi especial en l'avaluació quantitativa del progrés assolit. Aquesta estratègia s'estructura entorn de tres objectius horitzontals i tres objectius sectorials.

Entre els objectius horitzontals, el Marc Estratègic estableix la necessitat de lluitar i prevenir l'antigitanisme i la discriminació, reduint l'experiència de discriminació com a mínim el 50% i la proporció de persones que se senten incòmodes amb les persones romanís almenys en un terç.

En segon lloc, estableix la necessitat de reduir la pobresa i l'exclusió social per a tancar la bretxa socioeconòmica entre romanís i no romanís almenys en un 50%, posant especial atenció en la infància.

En tercer lloc, es proposa fomentar la participació mitjançant l'apoderament, la cooperació i la confiança. Això inclou capacitar i involucrar almenys 90 ONG a la xarxa europea de monitoratge, garantir la presència d'ONG romanís com a membres plens en els comitès de monitoratge nacionals, assegurar la participació activa en programes dirigits a les seves necessitats, augmentar la proporció de romanís que presenten una denúncia quan experimenten un cas de discriminació i promoure la implicació de les persones gitanes en la vida política en l'àmbit local, autonòmic, nacional i europeu.

Pel que fa als objectius sectorials, el Marc Estratègic proposa, en primer lloc, augmentar l'accés igualitari efectiu a una educació general inclusiva de qualitat, a través de la reducció de la bretxa en la participació en l'educació i cura infantil almenys a la meitat. També, la reducció de la bretxa en l'accés al cicle superior de secundària i la reducció de segregació escolar almenys a la meitat.

En segon lloc, es proposa augmentar l'efectivitat de l'accés igualitari a l'ocupació sostenible i de qualitat, reduint la bretxa d'ocupació almenys en un 50% incloent la mirada interseccional i amb especial atenció sobre la joventut.

En tercer lloc, el Marc Estratègic contempla millorar la salut de la població romaní i garantir un accés igualitari i efectiu a una atenció sanitària i social de qualitat, amb l'objectiu de reduir la bretxa d'esperança de vida en almenys la meitat. A més, fixa com a objectiu sectorial assegurar un accés igualitari i efectiu a un habitatge adequat i sense segregació, així com als serveis essencials. Això inclou reduir la bretxa en la privació d'habitatge en almenys un terç, disminuir la bretxa d'amuntegament a menys de la meitat i garantir que almenys el 95% de la població romaní tingui accés a aigua corrent.

De manera addicional, aquest marc ofereix una orientació per a l'acció nacional seguint un enfocament de polítiques públiques que donen lloc a dos compromisos fonamentals per part dels Estats membre.

En primer lloc, tots els marcs estratègics nacionals dels romanís han de tenir com a característiques comunes: enfortir l'enfocament en la igualtat per a complementar l'enfocament d'inclusió (educació, habitatge i salut), promoure la participació, reflectir la diversitat des d'un enfocament interseccional, combinar la focalització transversal i explícita, però no exclusiva en els romanís i millorar l'establiment d'objectius, la recopilació de dades, el seguiment i els informes. A tals efectes, el Marc de les Estratègies Nacionals crea una Cartera d'Indicadors coordinada per l'Agència de Drets Fonamentals de la UE (FRA) i harmonitzada amb els indicadors i objectius de diferents iniciatives de la UE fins a 2030, així com els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030.

En segon lloc, s'estableixen com a compromís mínim a l'àmbit nacional, l'establiment de línies de base i objectius nacionals per als objectius i fites de la UE basats en una avaluació de necessitats.

A Catalunya, l'article 42 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu apartat 7, estableix que els poders públics han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

L'any 2001 va marcar un punt d'inflexió en el reconeixement institucional del poble gitano. En aquell any, el Parlament de Catalunya va aprovar la Resolució 1046/VI, que reconeixia la identitat del poble gitano i el valor de la seva cultura com a testimoni i salvaguarda de la seva realitat històrica. A més, es va instar el Govern a emprendre les accions necessàries per difondre i promoure el reconeixement de la cultura gitana i el seu significatiu valor per a la societat catalana. L'any 2007 el Parlament de Catalunya va reconèixer també la persecució i el genocidi del poble gitano.

En aquest sentit, l'any 2005 a Catalunya va entrar en vigor el primer Pla integral del poble gitano. Actualment, està vigent el IV Pla integral del poble gitano 2017-2020 (prorrogat) alhora que, es troba en curs l'elaboració del V Pla Integral del Poble Gitano.

L'eix vertebrador del IV Pla integral del poble gitano vigent a Catalunya 2017-2020 es basa en cinc elements principals:

- El desenvolupament de mesures i accions que estiguin directament destinades a millorar la situació social del poble gitano,
- La contextualització en el marc europeu, estatal i català de les polítiques públiques adreçades al poble gitano, per tal de respectar i millorar les línies d'acció política adreçades a la inclusió social del poble gitano,
- La consonància amb els resultats de les recerques de més impacte, així com altres experiències d'èxit que estan contribuint a la millora de la situació del poble gitano,
- La implicació de la població gitana en tot el procés d'elaboració del Pla, així com durant el seu procés de seguiment i avaluació,

– I la col·laboració i diàleg permanent amb les autoritats nacionals, regionals i locals de Catalunya.

En aquesta línia, el passat 30 de Març de 2023, el ple del Congrés dels Diputats va aprovar l'informe per a l'estudi d'un Pacte d'Estat contra l'Antigitanisme i la Inclusió del Poble Gitano que recull més de 150 mesures per a fomentar la plena igualtat i la inclusió del poble gitano.

En l'actual context històric, i després de 600 anys de presència del poble gitano a Catalunya, és essencial que el Parlament de Catalunya impulsi la creació d'una Comissió d'Estudi destinada a elaborar un Pacte Català contra l'antigitanisme i per a la inclusió del poble gitano. Aquesta comissió no només ha de promoure polítiques públiques necessàries i possibles reformes normatives, sinó també posar al centre la memòria del poble gitano i contribuir a reparar les greus situacions viscudes en la seva història com a poble.

Normes d'organització i funcionament

Tipus de Comissió

Es proposa la creació d'una comissió d'estudi per a la realització d'un Pacte Català contra l'antigitanisme i per la inclusió del Poble Gitano, d'acord amb el que estableix l'article 63 del Reglament del Parlament.

Composició

La comissió ha de ser integrada per un membre de cada grup parlamentari i com a especialistes, representants de les entitats que participen en l'Intergrup de Poble Gitano, que no seran més que el nombre de diputats i diputades membres de la Comissió.

La seva regulació es preveu d'acord amb les disposicions del Reglament del Parlament per a aquest tipus d'òrgan.

D'altra banda, també es preveu la possibilitat que hi assisteixin tècnics, especialistes i membres d'entitats.

Objecte

Garantir la incorporació de la normativa internacional i les recomanacions d'organismes internacionals per a acabar amb l'antigitanisme així com per a aconseguir l'efectiva inclusió del poble gitano a través de l'aprovació d'una sèrie de mesures que formaran part d'un pacte català contra l'antigitanisme i per la inclusió del poble gitano.

Termini per a la realització dels treballs de la Comissió:

La Comissió d'Estudi per a la realització d'un Pacte Català contra l'antigitanisme i per la inclusió del Poble Gitano tindrà la vigència corresponent de 18 mesos.

La Comissió podrà redactar un informe que, si escau, serà aprovat d'acord amb les previsions del Reglament del Parlament.

Palau del Parlament, 16 de gener de 2025

Elena Díaz Torvevejano, portaveu; Susana Martínez Heredia, diputada, GP PSC-Units; David Cid Colomer, portaveu; Andrés García Berrio, diputat, GP Comuns

TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Termini: 7 dies hàbils (del 04.02.2025 al 12.02.2025).

Finiment del termini: 13.02.2025; 10:30 h.

Acord: Mesa del Parlament, 28.01.2025.